

Egy szétdarabolt birodalomról és a gyógyuló történelmi sebekről

Interjú dr. Habsburg Ottóval

2008-ban kilencven éve annak, hogy a központi hatalmak, azaz Németország, Ausztria-Magyarország, Bulgária és Törökország, elveszítették az I. világháborút. A vereség következtében az Osztrák-Magyar Monarchia darabjaira hullott, az államalakulat uralkodója – I. Károly néven osztrák császár, IV. Károly néven magyar király – lemondásra kényszerült. Fia, a trónörökös Ottó – ahogy ma ismerjük: dr. Habsburg Ottó – ekkor hatéves volt. Vele beszélgettünk többek között a Habsburg Birodalom lehetséges, de soha meg nem valósult jövőjéről.

– Véleménye szerint elkerülhetetlen volt az Osztrák-Magyar Monarchia felbomlása?

– Igen és nem. Igen, elkerülhetetlen volt, mert ténylegesen megtörtént a felbomlás: elveszítettünk egy háborút és a győztesek szétszedtek egy birodalmat. Nem volt elkerülhetetlen, mert most látjuk, hogy a természet lassanként helyreállítja ezt az államot. Más formában persze, mint egykoron, de a lényeg ugyanaz: összenő a Duna-medencéje. A környező országokban is mindenütt annyira örülnek a határ eltűnésének, hogy öröm hallgatni.

– Miként látja: egy kis szerencsével győzhettünk volna, azaz győzhetek volna a központi hatalmak, tehát Németország, valamint Ausztria-Magyarország? Avagy a „mérkőzés” már a kezdéskor eldőlt?

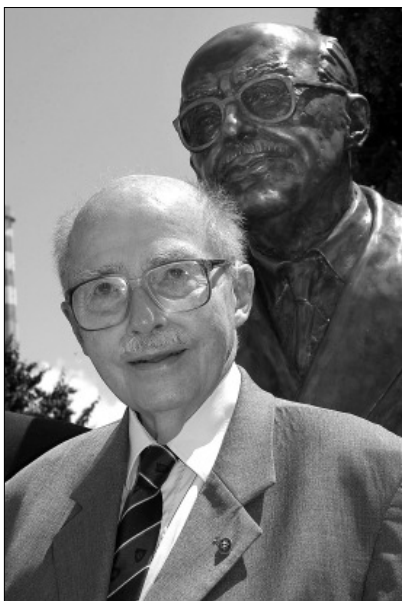
– Nézze, teoretikusan minden háború megnyerhető, de az erőviszonyokat tekintve nem volt esélyünk. Ellenfeleink eltökélt szándékkal igyekeztek maradéktalanul megsemmisíteni Németországot és az Osztrák-Magyar Monarchiát...

– Utóbbi tekintve sikerrel jártak...

– Sikerrel, de azért nem véglegesen! Hiszen a Duna-medence ismét alakot ölt az európai egyesülés keretében.

– Játsszunk el a gondolattal: ha valami csoda folytán az I. világháborút győztesen fejezi be Ausztria-Magyarország, akkor ma milyen Habsburg monarchiában élnénk?

– Ha győztünk volna, akkor Károly császár és király uralkodott volna tovább. Ő tudatos föderalista volt. Jobban értette a nemzeti kérdéseket, mint sok kortársa. A nemzeti kérdés jelentette számunkra a legnagyobb gondot. Ha megvizsgáljuk Károly terveit, akkor azt hiszem, arra a következtetésre jutha-

Élő klasszikusként. Habsburg Ottó saját szobra előtt Pakson, az atomerőmű parkjában

tunk: sikerült volna azokat megvalósítania. Elérte volna azt, amit csak napjainkra értünk el a Duna-medencében, sok vérengzés után.

– Ön most IV. Károly király alakját felidézve édesapjáról beszél, akiben valóban volt hajlandóság a monarchia átalakítására.

– Teljességgel! Ez volt a terve. Azt se feledjük el: a Szarajevóban 1914-ben meggyilkolt Ferenc Ferdinándnak is voltak hasonló elgondolásai, de azok túlságosan érelyeseknek látszottak. Nem tudom, hoztak volna-e olyan sikert, mint amilyent édesapám tervei hoztak volna. Ez az, amit már soha nem tudunk meg.

– Az ön édesapja a sok sorscsapás – vesztett világháború, száműzetés – után fiatalon, mindössze 35 évesen

hunyt el. Ha győz és megmarad az Osztrák-Magyar Monarchia, akkor véleménye szerint kapott volna a sorstól újabb esztendőket?

– Azt hiszem, igen. A sorscsapások számát az is gyarapította, hogy olyan emberek árulták el, akik neki korábban hűséget esküdtek. Ugye tudja, kire gondolok?

– Horthy Miklós kormányzóra?

– Igen, igen! Ő kétszer is hűséget esküdött apámnak...

– Ön találkozott személyesen Horthy Miklóssal?

– Az 1956-os magyar szabadságharc előtt találkoztunk. Amikor már láttuk, hogy valami történni fog Magyarországon, eljött hozzám az amerikai Magyar Bizottságból Bessenyei György. Azt mondta nekem: nézze, maga mindig azt prédikálja, hogy legyünk egységesek. Erre föl nem akar beszélni Horthy Miklóssal. Tegye meg!...

– És?

– Megtettem! A hazáért mindent meg kell tenni. Akkoriban még sok hűséges katonáembere élt Horthynak, és nem tudhattuk, hogy kell-e számítanunk a szolgálataikra, avagy sem...

– Hol és miként zajlott le ez a találkozás? Horthy lakhelyén, Estorilban?

– Portugáliában, de nem Estorilban, hanem Dafundóban. Horthy próbálkozott magyarázkodni, de arra kértem: arról beszéljünk, ami az otthoniakat érdekli, mert nálam ez a döntő kérdés.

– Milyen nyelven beszélt Horthy Miklóssal?

– Magyarul! Neki talán tetszett volna, ha németül beszélünk, de ez nekem eszem ágában sem volt. Lehetne említeni még néhány részletet erről a találkozóról, de nem szeretném a nyilvánosság előtt...

– Rendben van, akkor azt hadd kérdezzem meg – miután már szó esett a magyar nyelv iránti elkötelezettségéről – , hogy hány nyelven beszél?

– Magyarul, németül, franciául, angolul, spanyolul és portugálul. Ez összesen hét nyelv. Emellett tartottam már nyilvános beszédet latinul is az Európa Parlamentben, nagyon régen. Csak azért, hogy bosszantsam az elnököt, akit nem igazán kedveltem.

– Ausztrián és Magyarországon kívül a Habsburg Monarchia utódállamaiban, avagy azok országrészeiben – például Horvátországban, Erdélyben, Csehországban, Szlovákiában, Galíciában – meg szokott néha fordulni?

– Sokszor voltam Horvátországban, Szlovéniában, jártam már Erdélyben, Galíciába most megyek...

– Miképp fogadják Önt, egy Habsburgot, ezeken a helyeken? Azt tudjuk, hogy Magyarországon akár otthon is érezheti magát.

– Magyarországon itthon vagyok. Horvátországban teljesen ugyanez a helyzet. Amikor Horvátország felszabadult, Tudjman elnök azonnal fogadott, nagyra értékelte, hogy sokat dolgoztam a horvátok érdekében. Szlovéniával szintén kiváló a viszonyom.

– Csehország? Sosem volt könnyű eset.

– Javul a kapcsolat. Három évvel ezelőtt egy volt német – ma már, a kitelepítés következtében száz százalékig cseh – város vezetősége értesített arról, hogy megtalálták egy pincében Ferenc József császár mellszobrát. Tudatták velem, hogy a múltra való emlékezés jegyében szeretnék ismét a helyére tenni ezt a szobrot.

– Ez meg is történt?

– Nemcsak, hogy megtörtént, de én voltam a díszvendég a remek hangulatú rendezvényen! Az ünnepi beszédet ketten tartottuk: a cseh külügyminiszter és jómagam.

– Érzett némi történelmi elégtételt?

– De még mennyire!

Szeri Árpád
Gottvald Károly felvételei

Az Osztrák-Magyar Monarchia nemzetiségi térképe. Az egykori államon ma tizenkét ország osztozik